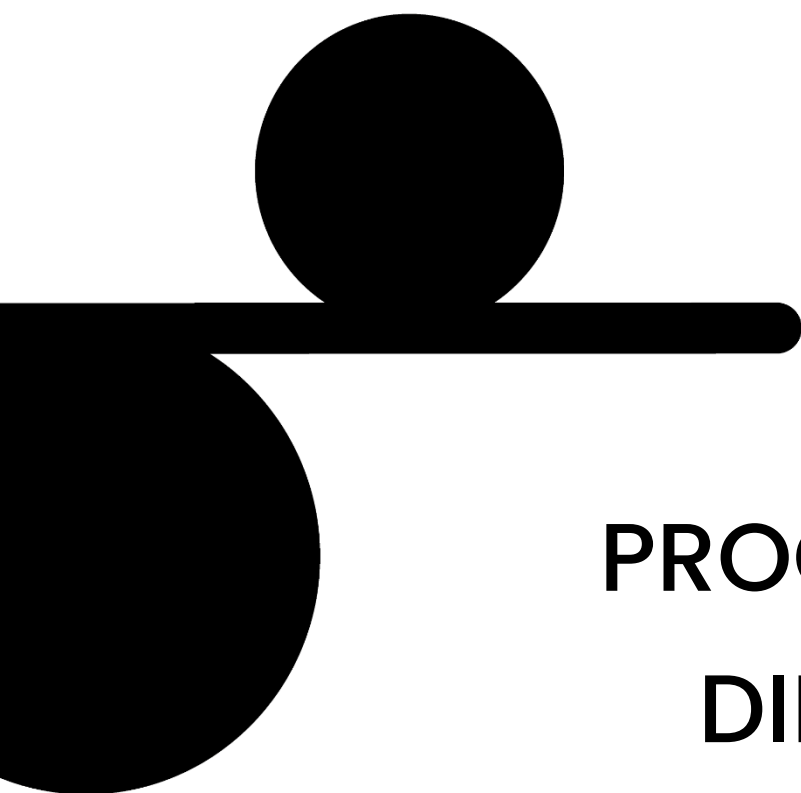
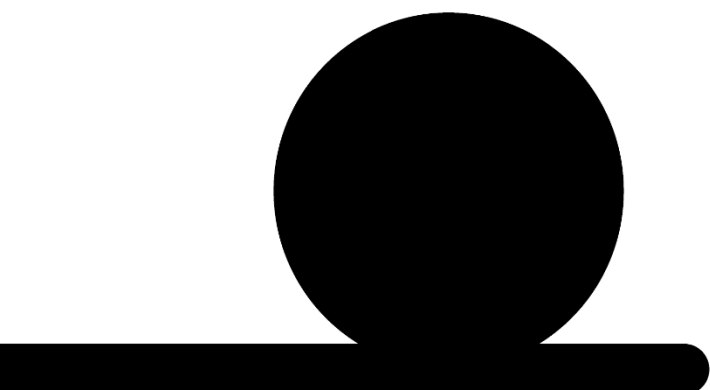

Conservatori Professional
de Música Mestre Tàrrrega
de Castelló

**PROGRAMACIÓ
DIDÀCTICA
CONJUNTS DE CORDA I
VENT**

ÍNDEX

<u>Competències.....</u>	3
Les competències clau i els objectius.....	22
Les competències clau en el currículum.....	22
Estratègies metodològiques per a treballar per competències a l'aula.....	23
Objectius Generals en els Ensenyaments Elementals	26
Continguts Comuns en els Ensenyaments Elementals.....	27
Objectius Propis en els Ensenyaments Elementals.....	27
Continguts Propis en els Ensenyaments Elementals.....	28
Metodologia didàctica	29
Recursos didàctics.....	30
Avaluació.....	32
TERCER D'ENSENYAMENTS ELEMENTALS.....	37
Distribució trimestral dels Continguts.....	37
QUART D'ENSENYAMENTS ELEMENTALS	40
Distribució trimestral dels Continguts.....	40
Activitats	43
Atenció a la diversitat	44
TIC i mesures de sensibilització.....	45
Pla de convivència.....	45

COMPETÈNCIES

Les competències que s'arreguen en aquesta programació s'han establert de conformitat amb els resultats de la investigació educativa i amb les tendències europees arreguades en la Recomanació 2006/962/EC, del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de desembre de 2006, sobre les competències clau per a l'aprenentatge permanent. Aquestes competències es descriuen, s'indica la seua finalitat i aspectes distintius, i es posa de manifest, en cadascuna d'elles, les claus de desenvolupament que ha d'aconseguir tot l'alumnat referides al final de l'ensenyament professional de música, però el desenvolupament de la qual ha d'iniciar-se des del començament de l'escolarització, de manera que la seua adquisició es realitze de manera progressiva i coherent al llarg de les diferents etapes educatives.

Les competències clau hauran d'estar estretament vinculades als objectius definits per a l'Ensenyament Professional de Música. Aquesta vinculació afavoreix que la consecució d'aquests objectius al llarg de la vida acadèmica porte implícit el desenvolupament de les competències clau, perquè totes les persones puguen aconseguir el seu desenvolupament personal i aconseguir una correcta incorporació en la societat.

Un enfocament metodològic basat en les competències clau i en els resultats d'aprenentatge comporta importants canvis en la concepció del procés d'ensenyament-aprenentatge, canvis en l'organització i en la cultura escolar; requereix l'estreta col·laboració entre els docents en el desenvolupament curricular i en la transmissió d'informació sobre l'aprenentatge dels alumnes i alumnes, així com canvis en les pràctiques de treball i en els mètodes d'ensenyament.

Les competències clau del currículum en el Sistema Educatiu Espanyol són les següents:

1. Competència lingüística. És el resultat de l'acció comunicativa dins de pràctiques musicals i socials determinades, en les quals l'individu actua amb altres interlocutors i a través de textos en múltiples modalitats, formats i suports. Aquestes situacions i pràctiques poden implicar l'ús de diferents llenguatges musicals, en diversos àmbits i de manera individual o col·lectiva. Per a això l'individu disposa del seu repertori musical, però ajustat a les experiències comunicatives que experimenta al llarg de la vida. Els diferents llenguatges musicals que utilitza poden haver tingut vies i temps distints d'adquisició i constituir, per tant, experiències d'aprenentatge musicals, tant populars com d'una altra índole.

Aquesta visió de la competència en comunicació lingüística vinculada amb pràctiques musicals determinades ofereix una imatge de l'individu com a agent comunicatiu que produeix, i no sols rep, missatges a través de les diferents manifestacions musicals amb diferents finalitats. Valorar la rellevància d'aquesta afirmació en la presa de decisions educatives suposa optar per metodologies actives d'aprenentatge (aprenentatge basat en tasques i projectes, en problemes, en reptes, etcètera), ja siguin aquestes en llenguatges musicals avantguardistes i actuals, enfront d'opcions metodològiques més tradicionals.

A més, la competència en comunicació lingüística musical, representa una via de coneixement i contacte amb la diversitat cultural que implica un factor d'enriquiment per a la pròpia competència i que adquireix una particular rellevància en el cas de les músiques d'altres cultures. Per tant, un enfocament intercultural en l'ensenyament i l'aprenentatge de les diferents músiques implica una important contribució al desenvolupament de la competència en comunicació lingüística musical de l'alumnat.

Aquesta competència és, per definició, sempre parcial i constitueix un objectiu d'aprenentatge permanent al llarg de tota la vida. Per això, perquè es produísca un aprenentatge satisfactori de les diferents músiques, és determinant que es promoguen uns contextos d'ús de llenguatges musicals rics i variats, en relació amb les tasques que s'han de realitzar i els seus possibles interlocutors, textos i intercanvis comunicatius.

La competència en comunicació lingüística musical és extremadament complexa. Es basa, en primer lloc, en el coneixement del component lingüístic musical. Però a més, com es produeix i desenvolupa en situacions comunicatives concretes i contextualitzades, l'individu necessita activar el seu coneixement del component pragmàtic-discursiu i sociocultural.

Aquesta competència precisa de la interacció de diferents destreses, ja que es produeix en múltiples modalitats de comunicació i en diferents suports. Des de l'oralitat i l'escriptura fins a les formes més sofisticades de comunicació audiovisual o mediata per la tecnologia, l'individu participa d'un complex entramat de possibilitats comunicatives gràcies a les quals expandeix la seua competència i la seua capacitat d'interacció amb altres individus. Per això, aquesta diversitat de modalitats i suports requereix d'una alfabetització musical més complexa, recollida en el concepte d'alfabetitzacions múltiples, que permeta a l'individu la seua participació com a ciutadà actiu.

La competència en comunicació lingüística musical és també un instrument fonamental per a la socialització i l'aprofitament de l'experiència educativa, per ser una via privilegiada d'accés al coneixement dins i fora de l'escola. Del seu desenvolupament depèn, en bona part, que es produïsquen diferents tipus d'aprenentatge en diferents contextos, formals, informals i no formals. En aquest sentit, és especialment rellevant en el context escolar la consideració de la lectura com a destresa bàsica per a l'ampliació de la competència en comunicació lingüística musical i l'aprenentatge. Així, el llenguatge musical és la principal via d'accés a totes les àrees, per la qual cosa el contacte amb una diversitat de textos resulta fonamental per a accedir a les fonts originals del saber. Per això, on manifesta la seua importància, de forma més palesa, és en el desenvolupament de les destreses que condueixen al coneixement dels textos musicals, no sols en la seua consideració com a cànnon artístic o en la seua valoració com a part del patrimoni cultural, sinó, sobretot, i principalment, com a font de gaudi i aprenentatge al llarg de la vida.

Des d'aquesta perspectiva, és recomanable que el centre educatiu siga la unitat d'acció per al desenvolupament de la competència en comunicació lingüística musical. En aquest sentit, actuacions com el disseny d'un Projecte Artístic Musical de Centre que forme part del propi Projecte Educatiu de Centre, un Pla Lector o unes estratègies per a l'ús de la Biblioteca i Fonoteca Escolar com a espai d'aprenentatge i gaudi permeten un tractament més global i eficaç de la competència en comunicació lingüística musical en els termes #ací expressats.

La competència en comunicació lingüística musical s'inscriu en un marc d'actituds i valors que l'individu posa en funcionament: el respecte a les normes de convivència; l'exercici actiu de la ciutadania; el desenvolupament d'un esperit crític; el respecte als drets humans i el pluralisme; la concepció del diàleg com a eina primordial per a la convivència, la resolució de conflictes i el desenvolupament de les capacitats afectives en tots els àmbits; una actitud de curiositat, interès i creativitat cap a l'aprenentatge i el reconeixement de les destreses inherents a aquesta competència (lectura, conversa, escriptura, etcètera) com a fonts de plaer relacionada amb el gaudi personal i la promoció i la pràctica del qual són tasques essencials en el reforç de la motivació cap a l'aprenentatge.

En resum, per a l'adequat desenvolupament d'aquesta competència resulta necessari abordar l'anàlisi i la consideració dels diferents aspectes que intervenen en ella, a causa de la seua complexitat. Per a això, s'ha d'atendre els cinc components que la constitueixen i a les dimensions en les quals es concreten:

- El component lingüístic musical que comprèn diverses dimensions: la lèxica, la gramatical, la semàntica, la fonològica, l'ortogràfica i l'ortoèpica, entesa aquesta com l'articulació correcta del so a partir de la representació gràfica de la música.
- El component pragmàtic-discursiu contempla tres dimensions: la soci-musical (vinculada amb l'adequada producció i recepció de missatges en diferents contextos socials); la pragmàtica (que inclou les microfuncions comunicatives i els esquemes d'interacció); i la discursiva (que inclou les macrofuncions textuais i les qüestions relacionades amb els gèneres discursius).
- El component sociocultural inclou dues dimensions: la que es refereix al coneixement del món i la dimensió intercultural.

- El component estratègic permet a l'individu superar les dificultats i resoldre els problemes que sorgeixen en l'acte comunicatiu. Inclou tant destreses i estratègies comunicatives per a la lectura, l'escriptura, la interpretació musical, l'escolta, com a destreses vinculades amb el tractament de la informació, la lectura multimodal i la producció de textos electrònics en diferents formats; així mateix, també formen part d'aquest component les estratègies generals de caràcter cognitiu, metacognitiu i socioafectives que l'individu utilitza per a comunicar-se eficaçment, aspectes fonamentals en l'aprenentatge de les altres cultures musicals estrangeres.
- Finalment, la competència en comunicació lingüística musical inclou un component personal que intervé en la interacció comunicativa en tres dimensions: l'actitud, la motivació i els trets de personalitat.

2. Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia. La competència matemàtica i les competències bàsiques en ciència i tecnologia indueixen i enforteixen alguns aspectes essencials de la formació de les persones que resulten fonamentals per a la vida.

En una societat on l'impacte de les matemàtiques, les ciències i les tecnologies és determinant, la consecució i sostenibilitat del benestar social exigeix conductes i presa de decisions personals estretament vinculades a la capacitat crítica i visió raonada i raonable de les persones. A això contribueixen la competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia, les quals estan incloses en l'ensenyament musical a través de les seues diferents assignatures:

a) La competència matemàtica implica la capacitat d'aplicar el raonament matemàtic i les seues eines per a descriure, interpretar i predir diferents fenòmens en el seu context, igual que ocorre en les estructures musicals.

La competència matemàtica musical requereix de coneixements sobre les mesures i les estructures que componen les obres musicals, així com de les operacions i les representacions harmòniques, i la comprensió dels termes que comporten aquestes representacions.

L'ús d'eines matemàtiques, dins de l'ensenyament musical, implica una sèrie de destreses que requereixen l'aplicació dels principis i processos matemàtics en diferents contextos, ja siguin personals, socials, professionals o científics, així com per a emetre judicis fundats i seguir cadenes argumentals en la realització de càlculs, l'anàlisi de gràfics i representacions harmòniques i la manipulació d'expressions musicals, incorporant els mitjans digitals quan siga oportú. Forma part d'aquesta destresa la creació de descripcions i explicacions musicals que porten implícites la interpretació de resultats compositius i la reflexió sobre la seua adequació al context, igual que la determinació de si les solucions són adequades i tenen sentit en la situació en què es presenten.

Es tracta, per tant, de reconèixer el paper que exerceixen les estructures matemàtic-musicals en el món i utilitzar els conceptes, procediments i eines per a aplicar-los en la resolució dels problemes que puguen sorgir en una situació determinada al llarg de la vida. L'activació de la competència matemàtica suposa que l'aprenent és capaç d'establir una relació profunda entre el coneixement conceptual i el coneixement procedimental, implicats en la resolució d'una tasca matemàtic-musical determinada. La competència matemàtica inclou una sèrie d'actituds i valors que es basen en el rigor, el respecte a les dades i la veracitat. Així doncs, per a l'adequat desenvolupament de la competència matemàtica resulta necessari abordar quatre àrees relatives als signes musicals, l'harmonia, la geometria musical, interrelacionades de formes diverses:

- L'espai i la forma: inclouen una àmplia gamma de fenòmens que es troben en el nostre món musical, visual i físic: patrons, propietats dels objectes, posicions, direccions i representacions d'ells; descodificació i codificació d'informació visual i musical, així com navegació i interacció dinàmica amb formes reals, o amb representacions. La competència matemàtic-musical en aquest sentit inclou una sèrie d'activitats com la comprensió de la perspectiva, l'elaboració i lectura de partitures, la transformació de les formes amb i sense tecnologia, la interpretació de vistes d'escenes tridimensionals des de diferents perspectives i la construcció de representacions de formes musicals.

- El canvi i les relacions: el món desplega multitud de relacions temporals i permanents entre els objectes i les circumstàncies, on els canvis es produeixen dins de sistemes d'objectes interrelacionats. Tenir més coneixements sobre el canvi i les relacions suposa comprendre els tipus fonamentals de canvi i quan tenen lloc, amb la finalitat d'utilitzar models músic-estructurals adequats per a descriure-ho i predir-ho.
- La incertesa i les dades: són un fenomen central de l'anàlisi estructural de la música en el present en diferents moments del procés de resolució de problemes en el qual resulta clau la presentació i interpretació d'aquestes estructures. Aquesta categoria inclou el reconeixement del lloc de la variació en els processos, la possessió d'un sentit de quantificació d'aquesta variació, l'admissió d'incertesa i error en els mesuraments i els coneixements sobre l'atzar. Així mateix, comprèn l'elaboració, interpretació i valoració de les conclusions extretes en situacions on la incertesa i les dades són fonamentals.

b) Les competències bàsiques en ciència i tecnologia són aquelles que proporcionen un acostament al món físic i a la interacció responsable amb ell des d'accions, tant individuals com col·lectives, orientades a la conservació i millora del medi natural, decisives per a la protecció i manteniment de la qualitat de vida i el progrés dels pobles. Aquestes competències contribueixen al desenvolupament del pensament científic, perquè inclouen l'aplicació dels mètodes propis de la racionalitat científica i les destreses tecnològiques, que condueixen a l'adquisició de coneixements, al contrast d'idees i l'aplicació dels descobriments al benestar social.

Les competències en ciència i tecnologia capaciten a ciutadans responsables i respectuosos que desenvolupen judicis crítics sobre els fets científics i tecnològics que se succeeixen al llarg dels temps, passats i actuals. Aquestes competències han de capacitar, bàsicament, per a identificar, plantejar i resoldre situacions de la vida quotidiana –personal i social– anàlogament a com s'actua enfront dels reptes i problemes propis de l'activitats científiques i tecnològiques.

Per a l'adequat desenvolupament de les competències en ciència i tecnologia resulta necessari abordar els sabers o coneixements científics relatius a la física, la química, la biologia, la geologia, les matemàtiques i la tecnologia, els quals es deriven de conceptes, processos i situacions interconnectades. Aquests sabers l'alumnat els adquirirà en l'ensenyament general (ESO, Batxillerat)

Es requereix igualment el foment de destreses que permeten utilitzar i manipular eines i màquines tecnològiques, així com utilitzar dades i processos científics per a aconseguir un objectiu; és a dir, identificar preguntes, resoldre problemes, arribar a una conclusió o prendre decisions basades en proves i arguments.

Així mateix, aquestes competències inclouen actituds i valors relacionats amb l'assumpció de criteris ètics associats a la ciència i a la tecnologia, l'interès per la ciència, el suport a la investigació científica i la valoració del coneixement científic; així com el sentit de la responsabilitat en relació a la conservació dels recursos naturals i a les qüestions mediambientals i a l'adopció d'una actitud adequada per a aconseguir una vida física i mental saludable en un entorn natural i social.

3. Competència digital. És aquella que implica l'ús creatiu, crític i segur de les tecnologies de la informació i la comunicació per a aconseguir els objectius relacionats amb el treball, l'ocupabilitat, l'aprenentatge, l'ús del temps lliure, la inclusió i participació en la societat.

Aquesta competència suposa, a més de l'adequació als canvis que introdueixen les noves tecnologies en l'alfabetització, la lectura i l'escriptura de la música, un conjunt nou de coneixements, habilitats i actituds necessàries avui dia per a ser competent en un entorn digital.

Requereix de coneixements relacionats amb el llenguatge específic bàsic: textual, numèric, icònic, visual, gràfic i sonor, així com les seues pautes de descodificació i transferència. Això comporta el coneixement de les principals aplicacions informàtiques. Suposa també l'accés a les fonts i el processament de la informació; i el coneixement dels drets i les llibertats que assisteixen a les persones en el món digital.

Igualment, precisa del desenvolupament de diverses destreses relacionades amb l'accés a la informació, el processament i ús per a la comunicació, la creació de continguts, la seguretat i la resolució de problemes, tant en contextos formals com no formals i informals. La persona ha de ser capaç de fer un ús habitual dels recursos tecnològics disponibles amb la finalitat de resoldre els problemes reals d'un mode eficient, així com avaluar i seleccionar noves fonts d'informació i innovacions tecnològiques, a mesura que van apareixent, en funció de la seua utilitat per a escometre tasques o objectius específics.

L'adquisició d'aquesta competència requereix a més actituds i valors que permeten a l'usuari adaptar-se a les noves necessitats establides per les tecnologies, la seua apropiació i adaptació als propis fins i la capacitat d'interaccionar socialment entorn d'elles. Es tracta de desenvolupar una actitud activa, crítica i realista cap a les tecnologies i els mitjans tecnològics, valorant les seues fortaleces i debilitats i respectant principis ètics en el seu ús. D'altra banda, la competència digital implica la participació i el treball col·laboratiu, així com la motivació i la curiositat per l'aprenentatge i la millora en l'ús de les tecnologies.

Per tant, per a l'adequat desenvolupament de la competència digital resulta necessari abordar:

- La informació: això comporta la comprensió de com es gestiona la informació i de com es posa a la disposició dels usuaris, així com el coneixement i maneig de diferents motors de cerca i bases de dades, sabent triar aquells que responen millor a les pròpies necessitats d'informació.
- Igualment, suposa saber analitzar i interpretar la informació que s'obté, acarar i avaluar el contingut dels mitjans de comunicació en funció de la seua validesa, fiabilitat i adequació entre les fonts, tant en línia com offline. I finalment, la competència digital suposa saber transformar la informació en coneixement a través de la selecció apropiada de diferents opcions d'emmagatzematge.

- La comunicació: suposa prendre consciència dels diferents mitjans de comunicació digital i de diversos paquets de programari de comunicació i del seu funcionament, així com els seus beneficis i mancances en funció del context i dels destinataris. Al mateix temps, implica saber quins recursos poden compartir-se públicament i el valor que tenen, és a dir, conèixer de quina manera les tecnologies i els mitjans de comunicació poden permetre diferents formes de participació i col·laboració per a la creació de continguts que produïsquen un benefici comú. Això suposa el coneixement de qüestions ètiques com la identitat digital i les normes d'interacció digital.
- La creació de continguts: implica saber com els continguts digitals poden realitzar-se en diversos formats (text, àudio, vídeo, imatges) així com identificar els programes/aplicacions que millor s'adapten al tipus de contingut que es vol crear. Suposa també la contribució al coneixement de domini públic (wikis, fòrums públics, revistes), tenint en compte les normatives sobre els drets d'autor i les llicències d'ús i publicació de la informació.
- La seguretat: implica conèixer els diferents riscos associats a l'ús de les tecnologies i de recursos en línia i les estratègies actuals per a evitar-los, la qual cosa suposa identificar els comportaments adequats en l'àmbit digital per a protegir la informació, pròpia i d'altres persones, així com conèixer els aspectes addictius de les tecnologies.
- La resolució de problemes: aquesta dimensió suposa conèixer la composició dels dispositius digitals, els seus potencials i limitacions en relació a la consecució de metes personals, així com saber on cercar ajuda per a la resolució de problemes teòrics i tècnics, la qual cosa implica una combinació heterogènia i ben equilibrada de les tecnologies digitals i no digitals més importants en aquesta àrea de coneixement.

4. Aprendre a aprendre. És una competència fonamental per a l'aprenentatge permanent que es produeix al llarg de la vida i que té lloc en diferents contextos formals, no formals i informals.

Aquesta competència es caracteritza per l'habilitat per a iniciar, organitzar i persistir en l'aprenentatge. Això exigeix, en primer lloc, la capacitat per a motivar-se per aprendre. Aquesta motivació depèn del fet que es genere la curiositat i la necessitat d'aprendre, que l'estudiant se senta protagonista del procés i del resultat del seu aprenentatge i, finalment, que arribi a aconseguir les metes d'aprenentatge proposades i, amb això, que es produïska en ell una percepció d'acte-eficàcia. Tot l'anterior contribueix a motivar-li per a abordar futures tasques d'aprenentatge.

En segon lloc, quant a l'organització i gestió de l'aprenentatge, la competència d'aprendre a aprendre requereix conèixer i controlar els propis processos d'aprenentatge per a ajustar-los als temps i les demandes de les tasques i activitats que condueixen a l'aprenentatge. La competència d'aprendre a aprendre desemboca en un aprenentatge cada vegada més eficaç i autònom.

Aquesta competència inclou una sèrie de coneixements i destreses que requereixen la reflexió i la presa de consciència dels propis processos d'aprenentatge. Així, els processos de coneixement es converteixen en objecte del coneixement i, a més, cal aprendre a executar-los adequadament.

Aprendre a aprendre inclou coneixements sobre els processos mentals implicats en l'aprenentatge (com s'aprèn). A més, aquesta competència incorpora el coneixement que posseeix l'estudiant sobre el seu propi procés d'aprenentatge que es desenvolupa en tres dimensions: a) el coneixement que té sobre el que sap i desconeix, del que és capaç d'aprendre, del que li interessa, etcètera; b) el coneixement de la disciplina en la qual es localitza la tasca d'aprenentatge i el coneixement del contingut concret i de les demandes de la tasca mateixa; i c) el coneixement sobre les diferents estratègies possibles per a afrontar la tasca.

Tot aquest coneixement es bolca en destreses d'autoregulació i control inherents a la competència d'aprendre a aprendre, que es concreten en estratègies de planificació en les quals es reflecteix la meta d'aprenentatge que es persegueix, així com el pla d'acció que es té previst aplicar per a aconseguir-la; estratègies de supervisió des de les quals l'estudiant va examinant l'adequació de les accions que està desenvolupant i l'aproximació a la meta; i estratègies d'avaluació des de les quals s'analitza tant el resultat com del procés que s'ha dut a terme. La planificació, supervisió i avaluació són essencials per a desenvolupar aprenentatges cada vegada més eficaços. Totes elles inclouen un procés reflexiu que permet pensar abans d'actuar (planificació), analitzar el curs i l'ajust del procés (supervisió) i consolidar l'aplicació de bons plans o modificar els que resulten incorrectes (avaluació del resultat i del procés). Aquestes tres estratègies haurien de potenciar-se en els processos d'aprenentatge i de resolució de problemes en els quals participen els estudiants.

Aprendre a aprendre es manifesta tant individualment com en grup. En tots dos casos el domini d'aquesta competència s'inicia amb una reflexió conscient sobre els processos d'aprenentatge als quals es lliura un mateix o el grup. No sols són els propis processos de coneixement, sinó que, també, el mode en què els altres aprenen es converteix en objecte d'escrutini. D'aquí ve que la competència d'aprendre a aprendre s'adquirisca també en el context del treball en equip. Els professors han de procurar que els estudiants siguin conscients del que fan per a aprendre i cerquen alternatives. Moltes vegades aquestes alternatives es posen de manifest quan es tracta d'esbrinar què és el que fan els altres en situacions de treball cooperatiu.

Respecte a les actituds i valors, la motivació i la confiança són crucials per a l'adquisició d'aquesta competència. Ambdues es potencien des del plantejament de metes realistes a curt, mitjà i llarg termini. En aconseguir-se les metes augmenta la percepció d'acte-eficàcia i la confiança, i amb això s'eleva els objectius d'aprenentatge de manera progressiva. Les persones han de ser capaces de secundar-se en experiències vitals i d'aprenentatge prèvies amb la finalitat d'utilitzar i aplicar els nous coneixements i capacitats en altres contextos, com els de la vida privada i professional, l'educació i la formació.

Saber aprendre en un determinat àmbit implica ser capaç d'adquirir i assimilar nous coneixements i arribar a dominar capacitats i destreses pròpies d'aquest àmbit. En la competència d'aprendre a aprendre pot haver-hi una certa transferència de coneixement d'un camp a un altre, encara que saber aprendre en un àmbit no significa necessàriament que se sàpia aprendre en un altre. Per això, la seua adquisició ha de dur-se a terme en el marc de l'ensenyament de les diferents àrees i matèries de l'àmbit formal, i també dels àmbits no formal i informal.

Podria concloure's que per a l'adequat desenvolupament de la competència d'aprendre a aprendre es requereix d'una reflexió que afavorisca un coneixement dels processos mentals als quals es lliuren les persones quan aprenen, un coneixement sobre els propis processos d'aprenentatge, així com el desenvolupament de la destresa de regular i controlar el propi aprenentatge que es duu a terme.

5. Competències socials i cíviques. Aquestes impliquen l'habilitat i capacitat per a utilitzar els coneixements i actituds sobre la societat, entesa des de les diferents perspectives, en la seua concepció dinàmica, canviant i complexa, per a interpretar fenòmens i problemes socials en contextos cada vegada més diversificats; per a elaborar respostes, prendre decisions i resoldre conflictes, així com per a interactuar amb altres persones i grups conforme a normes basades en el respecte mutu i en conviccions democràtiques. A més d'incloure accions a un nivell més pròxim i mediat a l'individu com a part d'una implicació cívica i social.

Es tracta, per tant, de conjuminar l'interès per aprofundir i garantir la participació en el funcionament democràtic de la societat, tant en l'àmbit públic com privat, i preparar a les persones per a exercir la ciutadania democràtica i participar plenament en la vida cívica i social gràcies al coneixement de conceptes i estructures socials i polítiques i al compromís de participació activa i democràtica.

a) La competència social es relaciona amb el benestar personal i col·lectiu. Exigeix entendre el mode en què les persones poden procurar-se un estat de salut física i mental òptim, tant per a elles mateixes com per a les seues famílies i per al seu entorn social pròxim, i saber com un estil de vida saludable pot contribuir a això.

Per a poder participar plenament en els àmbits social i interpersonal és fonamental adquirir els coneixements que permeten comprendre i analitzar de manera crítica els codis de conducta i els usos generalment acceptats en les diferents societats i entorns, així com les seues tensions i processos de canvi. La mateixa importància té conèixer els conceptes bàsics relatius a l'individu, al grup, a l'organització del treball, la igualtat i la no discriminació entre homes i dones i entre diferents grups ètnics o culturals, la societat i la cultura. Així mateix, és essencial comprendre les dimensions intercultural i socioeconòmica de les societats europees i percebre les identitats culturals i nacionals com un procés sociocultural dinàmic i canviant en interacció amb l'europea, en un context de creixent globalització.

Els elements fonamentals d'aquesta competència inclouen el desenvolupament d'unes certes destreses com la capacitat de comunicar-se d'una manera constructiva en diferents entorns socials i culturals, mostrar tolerància, expressar i comprendre punts de vista diferents, negociar sabent inspirar confiança i sentir empatia. Les persones han de ser capaces de gestionar un comportament de respecte a les diferències expressat de manera constructiva.

Així mateix, aquesta competència inclou actituds i valors com una forma de col·laboració, la seguretat en un mateix i la integritat i honestedat. Les persones han d'interessar-se pel desenvolupament socioeconòmic i per la seua contribució a un major benestar social de tota la població, així com la comunicació intercultural, la diversitat de valors i el respecte a les diferències, a més d'estar disposades a superar els prejudicis i a comprometre's en aquest sentit.

b) La competència cívica es basa en el coneixement crític dels conceptes de democràcia, justícia, igualtat, ciutadania i drets humans i civils, així com de la seua formulació en la Constitució espanyola, la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea i en declaracions internacionals, i de la seua aplicació per part de diverses institucions a escala local, regional, nacional, europea i internacional. Això inclou el coneixement dels esdeveniments contemporanis, així com dels esdeveniments més destacats i de les principals tendències en les històries nacional, europea i mundial, així com la comprensió dels processos socials i culturals de caràcter migratori que impliquen l'existència de societats multiculturals en el món globalitzat.

Les destreses d'aquesta competència estan relacionades amb l'habilitat per a interactuar eficaçment en l'àmbit públic i per a manifestar solidaritat i interès per resoldre els problemes que afecten l'entorn escolar i a la comunitat, ja siga local o més àmplia. Comporta la reflexió crítica i creativa i la participació constructiva en les activitats de la comunitat o de l'àmbit mediat i immediat, així com la presa de decisions en els contextos local, nacional o europeu i, en particular, mitjançant l'exercici del vot i de l'activitat social i cívica.

Les actituds i valors inherents a aquesta competència són aquells que es dirigeixen al ple respecte dels drets humans i a la voluntat de participar en la presa de decisions democràtiques a tots els nivells, siga el que siga el sistema de valors adoptat. També inclou manifestar el sentit de la responsabilitat i mostrar comprensió i respecte dels valors compartits que són necessaris per a garantir la cohesió de la comunitat, basant-se en el respecte dels principis democràtics. La participació constructiva inclou també les activitats cíviques i el suport a la diversitat i la cohesió socials i al desenvolupament sostenible, així com la voluntat de respectar els valors i la intimitat dels altres i la recepció reflexiva i crítica de la informació procedent dels mitjans de comunicació.

Per tant, per a l'adequat desenvolupament d'aquestes competències és necessari comprendre i entendre les experiències col·lectives i l'organització i funcionament del passat i present de les societats, la realitat social del món en el qual es viu, els seus conflictes i les motivacions d'aquests, els elements que són comuns i els que són diferents, així com els espais i territoris en què es desenvolupa la vida dels grups humans, i els seus assoliments i problemes, per a comprometre's personal i col·lectivament en la seua millora, participant així de manera activa, eficaç i constructiva en la vida social i professional.

Així mateix, aquestes competències incorporen formes de comportament individual que capaciten a les persones per a conviure en una societat cada vegada més plural, dinàmica, canviant i complexa per a relacionar-se amb els altres; cooperar, comprometre's i afrontar els conflictes i proposar activament perspectives d'afrontament, així com prendre perspectiva, desenvolupar la percepció de l'individu en relació a la seua capacitat per a influir en el social i elaborar argumentacions basades en evidències.

Adquirir aquestes competències suposa ser capaç de posar-se en el lloc de l'altre, acceptar les diferències, ser tolerant i respectar els valors, les creences, les cultures i la història personal i col·lectiva dels altres.

6. Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor. Implica la capacitat de transformar les idees en actes. Això significa adquirir consciència de la situació a intervenir o resoldre, i saber triar, planificar i gestionar els coneixements, destreses o habilitats i actituds necessaris amb criteri propi, amb la finalitat d'aconseguir l'objectiu previst.

Aquesta competència és present en els àmbits personal, social, escolar i laboral en els quals es desemboliquen les persones, permetent-los el desenvolupament de les seues activitats i l'aprofitament de noves oportunitats. Constitueix igualment el fonament d'altres capacitats i coneixements més específics, i inclou la consciència dels valors ètics relacionats.

L'adquisició d'aquesta competència és determinant en la formació de futurs ciutadans emprenedors, contribuint així a la cultura de l'emprenedoria. En aquest sentit, la seua formació ha d'incloure coneixements i destreses relacionats amb les oportunitats de carrera i el món del treball, l'educació econòmica i financera o el coneixement de l'organització i els processos empresarials, així com el desenvolupament d'actituds que comporten un canvi de mentalitat que afavorisca la iniciativa emprenedora, la capacitat de pensar de manera creativa, de gestionar el risc i de manejar la incertesa. Aquestes habilitats resulten molt importants per a afavorir el naixement d'emprenedors socials, com els denominats intraprenedors (emprenedors que treballen dins d'empreses o organitzacions que no són seues), així com de futurs empresaris.

Entre els coneixements que requereix la competència sentit d'iniciativa i esperit emprenedor s'inclou la capacitat de reconèixer les oportunitats existents per a les activitats personals, professionals i comercials. També inclou aspectes de major amplitud que proporcionen el context en el qual les persones viuen i treballen, com ara la comprensió de les línies generals que regeixen el funcionament de les societats i les organitzacions sindicals i empresarials, així com les econòmiques i financeres; l'organització i els processos empresarials; el disseny i la implementació d'un pla (la gestió de recursos humans i/o financers); així com la postura ètica de les organitzacions i el coneixement de com aquestes poden ser un impuls positiu, per exemple, mitjançant el comerç just i les empreses socials.

Així mateix, aquesta competència requereix de les següents destreses o habilitats essencials: capacitat d'anàlisi; capacitats de planificació, organització, gestió i presa de decisions; capacitat d'adaptació al canvi i resolució de problemes; comunicació, presentació, representació i negociació efectives; habilitat per a treballar, tant individualment com dins d'un equip; participació, capacitat de lideratge i delegació; pensament crític i sentit de la responsabilitat; autoconfiança, avaluació i acte-avaluació, ja que és essencial determinar els punts forts i febles d'un mateix i d'un projecte, així com avaluar i assumir riscos quan estiga justificat (maneig de la incertesa i assumptió i gestió del risc).

Finalment, requereix el desenvolupament d'actituds i valors com: la predisposició a actuar d'una forma creadora i imaginativa; l'autoconeixement i l'autoestima; l'autonomia o independència, l'interès i esforç i l'esperit emprenedor. Es caracteritza per la iniciativa, la pro-activitat i la innovació, tant en la vida privada i social com en la professional. També està relacionada amb la motivació i la determinació a l'hora de complir els objectius, ja siguin personals o establits en comú amb uns altres, inclòs l'àmbit laboral.

Així doncs, per a l'adequat desenvolupament de la competència sentit de la iniciativa i esperit emprenedor resulta necessari abordar:

- La capacitat creadora i d'innovació: creativitat i imaginació; autoconeixement i autoestima; autonomia i independència; interès i esforç; esperit emprenedor; iniciativa i innovació.
- La capacitat pro-activa per a gestionar projectes: capacitat d'anàlisi; planificació, organització, gestió i presa de decisions; resolució de problemes; habilitat per a treballar tant individualment com de manera col·laborativa dins d'un equip; sentit de la responsabilitat; avaluació i acte-avaluació.
- La capacitat d'assumpció i gestió de riscos i maneig de la incertesa: comprensió i assumptió de riscos; capacitat per a gestionar el risc i manejar la incertesa.
- Les qualitats de lideratge i treball individual i en equip: capacitat de lideratge i delegació; capacitat per a treballar individualment i en equip; capacitat de representació i negociació.
- Sentit crític i de la responsabilitat: sentit i pensament crític; sentit de la responsabilitat.

7. Consciència i expressions culturals. Implica conèixer, comprendre, apreciar i valorar amb esperit crític, amb una actitud oberta i respectuosa, les diferents manifestacions culturals i artístiques, utilitzar-les com a font d'enriquiment i gaudi personal i considerar-les com a part de la riquesa i patrimoni dels pobles.

Aquesta competència incorpora també un component expressiu referit a la pròpia capacitat estètica i creadora i al domini d'aquelles capacitats relacionades amb els diferents codis artístics i culturals, per a poder utilitzar-les com a mitjà de comunicació i expressió personal. Implica igualment manifestar interès per la participació en la vida cultural i per contribuir a la conservació del patrimoni cultural i artístic, tant de la pròpia comunitat com d'altres comunitats.

Així doncs, la competència per a la consciència i expressió cultural requereix de coneixements que permeten accedir a les diferents manifestacions sobre l'herència cultural (patrimoni cultural, historicoartístic, literari, filosòfic, tecnològic, mediambiental, etcètera) a escala local, nacional i europea i el seu lloc en el món. Comprèn la concreció de la cultura en diferents autors i obres, així com en diferents gèneres i estils, tant de les belles arts (música, pintura, escultura, arquitectura, cinema, literatura, fotografia, teatre i dansa) com d'altres manifestacions artístic-culturals de la vida quotidiana (habitatge, vestit, gastronomia, arts aplicades, folklore, festes...). Incorpora així mateix el coneixement bàsic de les principals tècniques, recursos i convencions dels diferents llenguatges artístics i la identificació de les relacions existents entre aquestes manifestacions i la societat, la qual cosa suposa també tenir consciència de l'evolució del pensament, els corrents estètics, les modes i els gustos, així com de la importància representativa, expressiva i comunicativa dels factors estètics en la vida quotidiana.

Aquests coneixements són necessaris per a posar en funcionament destreses com l'aplicació de diferents habilitats de pensament, perceptives, comunicatives, de sensibilitat i sentit estètic per a poder comprendre-les, valorar-les, emocionar-se i gaudir-les. L'expressió cultural i artística exigeix també desenvolupar la iniciativa, la imaginació i la creativitat expressada a través de codis artístics, així com la capacitat d'emprar diferents materials i tècniques en el disseny de projectes.

A més, en la mesura en què les activitats culturals i artístiques suposen amb freqüència un treball col·lectiu, cal disposar d'habilitats de cooperació i tenir consciència de la importància de secundar i apreciar les contribucions alienes.

El desenvolupament d'aquesta competència suposa actituds i valors personals d'interès, reconeixement i respecte per les diferents manifestacions artístiques i culturals, i per la conservació del patrimoni.

Exigeix així mateix valorar la llibertat d'expressió, el dret a la diversitat cultural, el diàleg entre cultures i societats i la realització d'experiències artístiques compartides. Al seu torn, comporta un interès per participar en la vida cultural i, per tant, per comunicar i compartir coneixements, emocions i sentiments a partir d'expressions artístiques.

Així doncs, per a l'adequat desenvolupament de la competència per a la consciència i expressió cultural resulta necessari abordar:

- El coneixement, estudi i comprensió tant dels diferents estils i gèneres artístics com de les principals obres i produccions del patrimoni cultural i artístic en diferents períodes històrics, les seues característiques i les seues relacions amb la societat en la qual es creen, així com les característiques de les obres d'art produïdes, tot això mitjançant el contacte amb les obres d'art. Està relacionada, igualment, amb la creació de la identitat cultural com a ciutadà d'un país o membre d'un grup.
- L'aprenentatge de les tècniques i recursos dels diferents llenguatges artístics i formes d'expressió cultural, així com de la integració de diferents llenguatges.
- El desenvolupament de la capacitat i intenció d'expressar-se i comunicar idees, experiències i emocions pròpies, partint de la identificació del potencial artístic personal (aptitud/talent). Es refereix també a la capacitat de percebre, comprendre i enriquir-se amb les produccions del món de l'art i de la cultura.
- La potenciació de la iniciativa, la creativitat i la imaginació pròpies de cada individu de cara a l'expressió de les pròpies idees i sentiments. És a dir, la capacitat d'imaginar i realitzar produccions que suposen recreació, innovació i transformació. Implica el foment d'habilitats que permeten reelaborar idees i sentiments propis i aliens i exigeix desenvolupar l'autoconeixement i l'autoestima, així com la capacitat de resolució de problemes i assumpció de riscos.
- L'interès, estima, respecte, gaudi i valoració crítica de les obres artístiques i culturals que es produeixen en la societat, amb un esperit obert, positiu i solidari.
- La promoció de la participació en la vida i l'activitat cultural de la societat en què es viu, al llarg de tota la vida. Això porta implícits comportaments que afavoreixen la convivència social.

- El desenvolupament de la capacitat d'esforç, constància i disciplina com a requisits necessaris per a la creació de qualsevol producció artística de qualitat, així com habilitats de cooperació que permeten la realització de treballs col·lectius.

Les competències clau i els objectius

1. Les competències clau hauran d'estar estretament vinculades als objectius definits per a l'Ensenyaments Professionals de Música
2. La relació de les competències clau amb els objectius de les diferents assignatures del currículum fa necessari dissenyar estratègies per a promoure i avaluar les competències des de les etapes educatives inicials i intermèdies fins a la seua posterior consolidació en etapes superiors, que portaran als alumnes i alumnes a desenvolupar actituds i valors, així com un coneixement de base conceptual i un ús de tècniques i estratègies que afavoriran la seua incorporació a la vida adulta i que serviran de fonament per al seu aprenentatge al llarg de la seua vida.
3. L'adquisició eficaç de les competències clau per part de l'alumnat i la seua contribució a l'assoliment dels objectius de les diferents assignatures, des d'un caràcter interdisciplinari i transversal, requereix del disseny d'activitats d'aprenentatge integrades que permeten avançar cap als resultats d'aprenentatge de més d'una competència al mateix temps.

Les competències clau en el currículum

4. Les competències clau han d'estar integrades en les àrees o matèries de les propostes curriculars, i en elles definir-se, explicitar-se i desenvolupar-se prou els resultats d'aprenentatge que els alumnes i alumnes han d'aconseguir.
5. Les competències han de desenvolupar-se en els àmbits de l'educació formal, no formal i informal al llarg de l'Educació Primària, l'Educació Secundària Obligatòria i el Batxillerat, i en l'educació permanent al llarg de tota la vida.
6. Totes les àrees o matèries del currículum han de participar, des del seu àmbit corresponent, en el desenvolupament de les diferents competències de l'alumnat.

7. La selecció dels continguts i les metodologies ha d'assegurar el desenvolupament de les competències clau al llarg de la vida acadèmica.
8. Els criteris d'avaluació han de servir de referència per a valorar el que l'alumnat sap i sap fer en cada àrea o matèria. Aquests criteris d'avaluació es desglossen en estàndards d'aprenentatge avaluable. Per a valorar el desenvolupament competencial de l'alumnat, seran aquests estàndards d'aprenentatge avaluable, com a elements de major concreció, observables i mesurables, els que, en posar-se en relació amb les competències clau, permetran graduar el rendiment o acompliment aconseguit en cadascuna d'elles.
9. El conjunt d'estàndards d'aprenentatge avaluable d'una àrea o matèria determinada donarà lloc al seu perfil d'àrea o matèria. Atès que els estàndards d'aprenentatge avaluable es posen en relació amb les competències, aquest perfil permetrà identificar aquelles competències que es desenvolupen a través d'aquesta àrea o matèria.
10. Totes les àrees i matèries han de contribuir al desenvolupament competencial. El conjunt d'estàndards d'aprenentatge avaluable de les diferents àrees o matèries que es relacionen amb una mateixa competència dona lloc al perfil d'aquesta competència (perfil de competència). L'elaboració d'aquest perfil facilitarà l'avaluació competencial de l'alumnat.

Estratègies metodològiques per a treballar per competències a l'aula

Tot procés d'ensenyament-aprenentatge ha de partir d'una planificació rigorosa del que es pretén aconseguir, tenint clar quins són els objectius o metes, quins recursos són necessaris, quins mètodes didàctics són els més adequats i com s'avalua l'aprenentatge i es retroalimenta el procés.

Els mètodes didàctics han de triar-se en funció del que se sap que és òptim per a aconseguir les metes proposades i en funció dels condicionants en els quals té lloc l'ensenyament.

La naturalesa de la matèria, les condicions socioculturals, la disponibilitat de recursos i les característiques dels alumnes i alumnes condicionen el procés d'ensenyament-aprenentatge, per la qual cosa serà necessari que el mètode seguit pel professor s'ajuste a aquests condicionants amb la finalitat de propiciar un aprenentatge competencial en l'alumnat.

Els mètodes han de partir de la perspectiva del docent com a orientador, promotor i facilitador del desenvolupament competencial en l'alumnat; a més, han d'enfocar-se a la realització de tasques o situacions-problema, plantejades amb un objectiu concret, que l'alumnat ha de resoldre fent un ús adequat dels diferents tipus de coneixements, destreses, actituds i valors; així mateix, han de tenir en compte l'atenció a la diversitat i el respecte pels diferents ritmes i estils d'aprenentatge mitjançant pràctiques de treball individual i cooperatiu.

En l'actual procés d'inclusió de les competències com a element essencial del currículum, cal assenyalar que qualsevol de les metodologies seleccionades pels docents per a afavorir el desenvolupament competencial dels alumnes i alumnes ha d'ajustar-se al nivell competencial inicial d'aquests. A més, és necessari seqüenciar l'ensenyament de tal mode que es partisca d'aprenentatges més simples per a avançar gradualment cap a uns altres més complexos.

Un dels elements clau en l'ensenyament per competències és despertar i mantenir la motivació cap a l'aprenentatge en l'alumnat, la qual cosa implica un nou plantejament del paper de l'alumne, actiu i autònom, conscient de ser el responsable del seu aprenentatge.

Els mètodes docents hauran d'afavorir la motivació per aprendre en els alumnes i alumnes i, a tal fi, els professors han de ser capaços de generar en ells la curiositat i la necessitat per adquirir els coneixements, les destreses i les actituds i valors presents en les competències. Així mateix, amb el propòsit de mantenir la motivació per aprendre és necessari que els professors procurin tot tipus d'ajudes perquè els estudiants compreguen el que aprenen, sàpien per a què ho aprenen i siguin capaços d'usar l'après en diferents contextos dins i fora de l'aula. Per a potenciar la motivació per l'aprenentatge de competències es requereixen, a més, metodologies actives i contextualitzades. Aquelles que faciliten la participació i implicació de l'alumnat i l'adquisició i ús de coneixements en situacions reals, seran les que generen aprenentatges més transferibles i duradors.

Les metodologies actives han de secundar-se en estructures d'aprenentatge cooperatiu, de manera que, a través de la resolució conjunta de les tasques, els membres del grup coneguen les estratègies utilitzades pels seus companys i puguen aplicar-les a situacions similars.

Per a un procés d'ensenyament-aprenentatge competencial les estratègies interactives són les més adequades, en permetre compartir i construir el coneixement i dinamitzar la sessió de classe mitjançant l'intercanvi verbal i col·lectiu d'idees. Les metodologies que contextualitzen l'aprenentatge i permeten l'aprenentatge per projectes, els centres d'interès, l'estudi de casos o l'aprenentatge basat en problemes afavoreixen la participació activa, l'experimentació i un aprenentatge funcional que facilitarà el desenvolupament de les competències, així com la motivació dels alumnes i alumnes en contribuir decisivament a la transferibilitat dels aprenentatges.

El treball per projectes, especialment rellevant per a l'aprenentatge per competències, es basa en la proposta d'un pla d'acció amb el qual se cerca aconseguir un determinat resultat pràctic. Aquesta metodologia pretén ajudar l'alumnat a organitzar el seu pensament afavorint en ells la reflexió, la crítica, l'elaboració d'hipòtesi i la tasca investigadora a través d'un procés en el qual cadascun assumeix la responsabilitat del seu aprenentatge, aplicant els seus coneixements i habilitats a projectes reals. S'afavoreix, per tant, un aprenentatge orientat a l'acció en el qual s'integren diverses àrees o matèries: els estudiants posen en joc un conjunt ampli de coneixements, habilitats o destreses i actituds personals, és a dir, els elements que integren les diferents competències.

Així mateix, resulta recomanable l'ús del portafolis, que aporta informació extensa sobre l'aprenentatge de l'alumnat, reforça l'avaluació contínua i permet compartir resultats d'aprenentatge. El portafolis és una eina motivadora per a l'alumnat que potencia la seua autonomia i desenvolupa el seu pensament crític i reflexiu.

La selecció i ús de materials i recursos didàctics constitueix un aspecte essencial de la metodologia. El professorat ha d'implicar-se en l'elaboració i disseny de diferents tipus de materials, adaptats als diferents nivells i als diferents estils i ritmes d'aprenentatge dels alumnes i alumnes, a fi d'atendre la diversitat a l'aula i personalitzar els processos de construcció dels aprenentatges. S'ha de potenciar l'ús d'una varietat de materials i recursos, considerant especialment la integració de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació en el procés d'ensenyament-aprenentatge que permeten l'accés a recursos virtuals.

Finalment, és necessària una adequada coordinació entre els docents sobre les estratègies metodològiques i didàctiques que s'utilitzen. Els equips educatius han de plantejar-se una reflexió comuna i compartida sobre l'eficàcia de les diferents propostes metodològiques amb criteris comuns i consensuats. Aquesta coordinació i l'existència d'estratègies establides connexió permeten abordar amb rigor el tractament integrat de les competències i progressar cap a una construcció col·laborativa del coneixement.

OBJECTIUS GENERALS DELS ENSENYAMENTS ELEMENTALS

Els ensenyaments elementals de música tenen com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes i alumnes capacitats generals i els valors cívics propis del sistema educatiu i, a més, les capacitats següents:

11. Apreciar la importància de la música com a llenguatge artístic i com medie d'expressió cultural dels pobles i de les persones.
12. Adquirir i desenvolupar la sensibilitat musical a través de la interpretació i del gaudi de la música de les diferents èpoques, gèneros i estils, per a enriquir les possibilitats de comunicació i de realització personal.
13. Interpretar en públic amb la suficient seguretat en si mateix, per a comprendre la funció comunicativa de la interpretació musical.
14. Interpretar música en grup i habitar-se a escoltar altres veus, instruments, adaptant-se a l'equilibri del conjunt.

15. Ser conscient de la importància del treball individual i adquirir les tècniques d'estudi que permetreán l'autonomia en el treball i la valoració d'é ste.
16. Valorar el silenci com a element indispensable per al desenvolupament de la concentració, l'audició interna i el pensament musical, així com la seua funció expressiva en el discurs musical.
17. Conèixer i valorar la importància de la música pròpia de la Comunitat Valenciana, així com les seues característiques i manifestacions más importants.
18. Adquirir l'autonomia adequada, en l'àmbit de l'audició, comprensió i expresió musical.
19. Conèixer i aplicar les tècniques de l'instrument, d'acord amb les exigències de les obres.

CONTINGUTS COMUNS EN ELS ENSENYAMENTS ELEMENTALS

20. Desenvolupament de la sensibilitat auditiva.
21. Pràctica de lectura a vista.
22. Desenvolupament permanent i progressiu de la memòria visual.
23. Adquisició d'hàbitos correctes i eficaces d'estudi.
24. Iniciació a la comprensió de les estructures musicals en els seus diferents nivells.
25. Selecció progressiva quant al grau de dificultat dels exercicis, estudis i obres del repertori propi de cada instrument que es consideres útils per al desenvolupament del conjunt de la capacitat musical i tècnica de l'alumne.
26. Pràctica de la improvisació.
27. Pràctica instrumental en grup.
28. Desenvolupament d'automatismes.
29. Pràctica de la relaxació.
30. Iniciació a la grafia contemporánea

Objectius Propis en els Ensenyaments Elementals

L'ensenyament del conjunt de corda en els cursos tercer i quart d'ensenyaments elementals tindrà com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats següents:

31. Comprendre la funcionalitat del conjunt sobre la base de la participació individual.
32. Potenciar l'expressivitat dins del grup.
33. Afavorir la creativitat.
34. Conèixer i familiaritzar-se amb els instruments musicals i la seua gamma tímbrica.
35. Aproximar a l'alumnat al continu històric dels esdeveniments musicals que es tradueixen en continguts per a él en aquest moment.
36. Aproximar a l'alumnat a la història de l'instrument, dels compositors, dels intérpretes, a la discografia i a la videografia.
37. Familiaritzar-se amb la pràctica instrumental de conjunt.
38. Habituar-se al treball de l'assaig.
39. Desenvolupar la seua capacitat de discriminació auditiva.
40. Gaudir de la participació en un grup instrumental.
41. Apreciar la necessitat de la concertació.
42. Respondre a l'exigència del pols únic.
43. Reconèixer-se dins de la col·lectivitat.
44. Reconèixer els continguts comuns amb altres matèries.
45. Reforçar i afermar els continguts apresos en Llenguatge musical i en Cor.
46. Potenciar la socialització.

Continguts Propis en els Ensenyaments Elementals

47. Desenvolupament de la percepció interna de la pròpia relajación, así com dels indispensables esforços musculars que requereix l'execució instrumental, tractant sempre de trobar un equilibri satisfactori entre tots dos factors.
48. Establir les bases d'una utilització conscient del pas de l'arc en totes les seues facetes: colps d'arc bàsics, dinàmica, expressivitat...
49. Desenvolupament de l'habilitat de cada mà i del joc coordinat d'ambdues.
50. Planificació del treball en grup tenint en compte els següents principis generals:

- Incentivar la lectura a vista i la responsabilitat d'estudi personal.
- Conscienciar de l'equilibri sonor en els seus diferents rols i plans.
- Treball específic per seccions i conjuntament.
- Coneixement d'un repertori de nivell assequible i variat en estils.
- Potenciació de la disciplina musical i respecte social mitjançant el silenci i l'aplicació en els assajos.

METODOLOGIA DIDÀCTICA

Durant els cursos tercer i quart dels ensenyaments elementals de música, l'alumnat és ja posseïdor d'un cert domini bàsic dels continguts referits a l'instrument propi de l'especialitat que cursa, i convé, en extensió de la pràctica coral, oferir-li un espai curricular en el qual desembolicar-se amb el seu instrument i intentar posar en pràctica les estratègies del conjunt ja avançades en Cor.

De l'expressió vocal a l'expressió instrumental. Les dificultats que se li presenten, així com els plantejaments de solució a aquestes dificultats, uns dirigits pel professor i altres apresos i resolts per la pròpia maduresa i incipient experiència de l'alumnat, donen a aquesta assignatura naturalesa d'espai convergent de continguts i d'aplicació de destreses que amb la pràctica s'aconsegueixen afermar.

Vèncer les dificultats, suggerides com a reptes, permeten a l'individu créixer en el seu formació a través de l'experiència. Respectant l'espontaneïtat inherent a tot procés creatiu, tant el professor com l'alumne, cadascun en el seu àmbit, participen d'un procés d'enriquiment comú. S'arriba, doncs, a l'adquisició d'hàbitos que han de ser dirigits i dissenyats per l'equip docent, podent així, donar els fruits que d'aquesta assignatura s'esperen. Verdaderament no pot donar-se una diferenciació dels continguts en els ensenyaments elementals més allá del justament organitzatiu. La visió de la formació musical i de l'educació artística es mostra com un tot des de l'inici.

La pedagogia més actual, aplicada als nostres ensenyaments elementals, comina al tractament col·legiat de la formació. La transversalitat i l'equilibri són paraules clau dins d'un disseny formatiu de qualitat puix que es veuen implicats en él, absolutament tots els elements que, avui dia, participen de la construcció del model educatiu. Aquesta assignatura condueix cap a la integració de matèries, mentre permet la discriminació positiva, a mesura que es madura en les habilitats i continguts, de tot allò que resulta inherent als ensenyaments musicals, deixant de costat el que no ho és. L'alumnat ha de veure en el disseny de la seua formació sempre el futur immediat que li espera, per a seguir conduciéndose decididament cap a él.

Els criteris d'agrupació han d'atendre dins de cada centre l'heterogeneïtat que es pot arribar a donar entre els grups a formar. S'aprofita així, la idiosincràsia del centre a favor del tractament de la diversitat.

D'aquesta manera quan es tracte d'instruments d'agrupació poc tradicional, com pot ser el cas de pianistes, els objectius de l'assignatura s'adequaran als seus continguts propis, reforçant la seua assimilació sense deixar de ser atesos sota la perspectiva del conjunt.

S'obri també una via al coneixement històric de l'instrument i del conjunt en si. També dels compositors i intèrpretes, mentre s'al·ludeix als suports audiovisuals com a eines de formació auditiva i crítica de gran valor pedagògic.

Recursos didàctics

Els recursos didàctics són els mitjans dels quals es val un professor per a desenvolupar la seua tasca educativa. En la programació didàctica detallem els recursos necessaris per a desenvolupar el procés d'ensenyament-aprenentatge planificat. L'elecció d'un recurs haurà de respondre a una necessitat justificada.

A vegades els conservatoris no posseeixen els materials didàctics necessaris, així que el professor ha d'enginyar-se-les per a aconseguir els mitjans adequats, i paral·lelament sol·licitar a l'Administració, la compra d'éstos.

Els recursos que utilitzaríamos, amb els mitjans adequats, són:

- Recursos d'aula: mobiliari adequat, faristols, pissarra amb pentagrames, armaris, taules, cadires de diverses grandàries per als diferents alumnes, #espill gran, diapasó, afinador electrònic i metrònom.

- Recursos audiovisuals. Cambra i reproductor de vídeo, H4 digital, TV, equip Hi Fi, CDsMinus-One (gravacions sense la part solista).
- Recursos informàtics: programes d'edició de textos musicals, enciclopèdies musicals, Internet.
- Servei de biblioteca (Atlés sobre la història de la música, mapes històrics, biografías sobre célebres intèrpretes de corda, llibres d'explicación de la tecnica, l'estètica musical...), fonoteca i videoteca
- Llibres de peces orquestrals i bandísticas de càmara, exercicis preparats pel professor, repertori propi audicions, partitures generals i partícels.
- I qualsevol altre objecte que proporcione ajuda a la comprensió.

RECURSOS DIDÀCTICS

CONJUNT DE CORDA

A continuació, es mostra una selecció de referència per a conjunt de cordes:

- Quartet Club 1 & 2 for string quartet, Sheila Nelson. Editorial Boosey & Hawkes.
- La petita orquestra de corda, vol. 1, 2 i 3, Raúl Contreras. Editorial 6 i 7.
- Gems for Júnior string Orchestras, vol 1 & 2, Helen Butterworth. Editorial Alfred Publishing Co. (UK) Ltd.
- Tunes for my string Orchestra, Sheila Nelson. Editorial Boosey & Hawkes.
- Simple Square Danse, Dorothy Straub. Editorial Boosey & Hawkes.
- Summer Stomp, Dorothy Straub. Editorial Boosey & Hawkes.
- Els meus primers quartets de corda, vol 2, Carmen Meló. Editorial Diego Marín.
- Stringpops Christmas, Peter Wilson. Editorial Faber Music.
- Stringpops Films, Peter Wilson. Editorial Faber Music.
- Stradivari Orquestra: Suite Cartago, Joan Alfaràs. Editorial Boileau.
- Suite per a orquestra infantil de cordes, Fabián Andrades. www.sotopartituras.tk

CONJUNT DE VENT

A continuació, es mostren una selecció de referència per a conjunt de vents:

- A joyful journey op. 83, R. Sheldon.

- Alpha Squadron, Grag Hills.
- Apatxe Warrior, Norman Ward.
- Band Time Starter, Jan d'Haan.
- Band Time Expert, Jan d'Haan.
- Bone density, David C. Larrick.
- Cantabile for winds, Rob Ares.
- Cataclysm, Robert Sheldon.
- Disney Favourites, Bob Lowden.
- Easy pop suite, Dizzy Stratford.
- Feel it still, diversos autors.
- Harry Potter, Themes from, John Williams/arr. Paul Cook.
- In to the storm, R.W. Smith.
- Joy! A holiday fanfare, Tradicional/arr. Patrick Roszell.
- Sàhara Adventure, Víctor Lópeix.
- Short Cuts for Beginning Band (Varis volúmenes). Diversos/Arr. Michael Story.
- Star Wars main theme, John Williams, Arr. Carl Strommer.
- The Tempest, R.W. Smith.

AVALUACIÓ

Criteris d'avaluació

51. Valoració de l'actitud de l'alumnat i la seua disposició. Amb aquest criteri es pretén posar en relleu la importància per al desenvolupament del model formatiu, de l'actitud positiva cap a la participació en el conjunt. Així mateix, aquest criteri emfatitza la motivació que pot produir la didàctica aplicada. Per tant permet avaluar la pròpia pràctica docent.
52. Realitzar audicions periòdiques. Amb aquest criteri es pretén posar ràpidament a l'alumne en contacte amb el públic. Al mateix temps potenciar l'activitat musical de l'entorn docent.
53. Mostrar l'habilitat en el maneig dels tèmics específics. Amb aquest criteri es desitja comprovar la voluntat de l'alumnat cap a l'aprofundiment en el fet musical.

54. Interpretar les peces triades. Amb él, es vol comprovar l'assimilació de continguts i el desenvolupament individual dins del grup. Tambien permet comprovar el desenvolupament general del grup com a unitat, de que el seu éxito col·lectiu se sent artífex cadascun dels seus membres, reforçant-se així la consciència de grup musical.
55. Interpretació per grups reduïts de peces fàcils que permeten mostrar la capacitat expressiu-musical de cadascun. Amb aquest criteri es vol valorar la particularitat en el desenvolupament formatiu de cada individu. Al mateix temps camina aquest tractament cap a la comprensió de la música de càmera com a mitjà d'apreciació sensible dels continguts més subtils.
56. Interpretar en grups reduïts bases d'acompanyament i línies melòdiques alternades entre cada membre. Amb aquest criteri es pretén valorar l'eficàcia de la metodologia aplicada respecte a la comprensió de continguts de creativitat i espontaneïtat musical.
57. Valoració de les actituds i de l'assistència com a garanties de seguiment del procés d'aprenentatge.

Criteris d'avaluació propis

58. Interès de l'alumne en l'assignatura
59. Actitud enfront de les orientacions pedagògiques del professor.
60. Regularitat en l'assistència a classe.

Procediments d'avaluació

- **Contínua** i establida segons el tipus i grau d'aprenentatge que s'espera hagen aconseguit els alumnes en un moment determinat, respecte a les capacitats indicades en els objectius generals i específics de l'especialitat.
- **Flexible**, tenint en compte el context de l'alumne, és a dir, el cicle educatiu en el qual es troba, així com les seues pròpies característiques i possibilitats.
- **Integral**, utilitzant, entre altres eines, les audicions que es programen dins de l'àrea i seminari.

Es realitzarà en tres moments:

61. **Avaluació inicial**. Per a avaluar el nivell en què es troba l'alumne en començar el període d'aprenentatge.
62. **Contínua**. Per a anar supervisant a poc a poc el procés d'aprenentatge.
63. **Final**: Parara veure quins alumnes han aconseguit els objectius proposats

Instruments d'avaluació

- Seguiment individual de l'alumne
- Seguiment global del conjunt
- Audicions públiques
- Proves trimestrals

Criteris de qualificació

La nota que apareixerà en el butlletí serà un número de l'1 al 10 i es basarà en els següents percentatges:

- Tècnica i interpretació individual: 20%
- Tècnica i interpretació en grup: 40%
- Actituds: 30%
- Assistència: 10%
- El professorat podrà baixar la qualificació fins a un 20% en cas de mal comportament de l'alumne

Mínims exigibles

L'alumne ha de demostrar un aprenentatge i evolució adequada en el domini de l'instrument a nivell individual i grupal, atenent la seua etapa evolutiva. Els mínims exigibles seran els següents:

- Assistència a classe amb regularitat
- Participació activa en les classes
- Domini tècnic i interpretatiu tant a nivell individual com dins del conjunt. (#Ací jo posaria el paràgraf aquest que si no hi ha un nivell individual no és possible defensar en grup la partícula..etc...)
- Participació en els concerts i activitats de l'assignatura.

Al final de cada avaluació es podrà realitzar una xicoteta prova en la qual l'alumnat participe en grups reduïts per a ser avaluat amb major objectivitat. Tambien es valorarà l'actitud positiva i respecte de l'alumne en classe.

Procediment de recuperació durant el curs

En l'avaluació contínua, es recupera en el moment que es demostra el nivell adequat en l'avaluació.

Pèrdua de l'avaluació contínua

Es considerarà que un alumne ha perdut el dret a l'avaluació contínua **quan acumule vuit o més faltes d'assistència durant tot el curs.**

L'alumne que haja perdut el dret a l'avaluació contínua podrà ser avaluat abans de la finalització la tercera avaluació.

-L'alumne/a presentarà un repertori d'obres, (a concretar amb el professor) les quals hagen sigut treballades en l'assignatura durant el curs.

La interpretació es farà dins d'un grup instrumental que haurà d'aportar l'alumne (per a la realització de les mateixes) en les quals hauran d'estar representades com a mínim les especialitats de Clarinet, saxofon Flauta, Oboé, Trompeta, (trompa, o Trombó) i percussió en les especialitats de vent. En les especialitats de corda, el Conjunt haurà d'estar compost per, almenys, dos instrumentistes de cada veu (violí I, violí II, viola i cello, sent el contrabaix opcional)

-Estos grups no podran ser inferiors a 8 components.

Els continguts a valorar en esta prova seran: (tenint en compte el nivell musical de l'alumne segons el curs en el qual es trobe).

- Tècnica d'interpretació en grup i realització de les diferents indicacions agògiques i dinàmiques. 35%
- Afinació, (tant individual com en grup). 30%
- Execució de la partitura en els seus diferents nivells de dificultat. 35%

Les obres s'interpretaran íntegrament, tenint el professor la potestat d'acurtar-les, interrompre-les, o donar-les per finalitzades si el creu oportú.

-El professor de l'assignatura podrà disposar de l'assessorament d'altres professors, si així ho creguera necessari.

L'alumne es posarà en contacte amb el professor i est, informarà del dia de la realització de la prova, les obres a interpretar, així com, contestarà i resoldrà qualsevol dubte o qüestió que puguen sorgir.

Esta es realitzarà abans de la finalització de la tercera avaluació.

-El centre aportarà els materials necessaris (cadires, faristols, instruments de percussió). Tots els altres elements, (músics, director,) seran a càrrec de l'alumne/a.

Límit de permanència

El límit de permanència en els ensenyaments elementals de música serà de cinc anys.
L'alumne no podrà romandre més de dos anys en el mateix curs.

TERCER D'ENSENYAMENTS ELEMENTALS

Distribució trimestral dels Continguts

Conjunt de cordes

1r Trimestre

- Realització d'escapes senzilles treballades en les classes individuals i que siguin comunes a tots els instruments, amb els colps d'arc bàsics, en diferents tonalitats.
- Realització dels colps d'arc bàsics (Martelé, detaché, legato) tots junts, seguint el tempo marcat pel professor i amb la mateixa quantitat d'arc, en cordes a l'aire.
- Treball de l'afinació en grup per seccions, aprenent a escoltar la resta de companys de secció.
- Treball dels matisos bàsics per seccions i en grup, explicant i treballant la diferència que suposa fer el mateix matís a nivell individual, que a nivell de grup.
- Ensenyar a guardar i valorar el silenci tant quan el professor es dirigeix al grup, com quan està treballant per seccions, per a un bon funcionament de la classe i com a mitjà per a un treball més efectiu de les peces o obres.

2n Trimestre

- Treball de l'afinació en grup per a acostumar als alumnes a escoltar els diferents timbres, aprenent a guiar-se en escoltar la resta de seccions instrumentals.
- Treball del so en grup i per seccions, amb diferents distribucions de l'arc per a aprendre a utilitzar tots junts el mateix punt de contacte
- Aprenentatge de seguir les indicacions de tempo i compàs marcades pel professor.
- Aprenentatge de seguir per seccions i tot el grup les indicacions del professor a nivell de frasege.

3r Trimestre

- Treball de la distribució de l'arc, per tot el grup i per seccions, per a aprendre, a utilitzar tots la mateixa quantitat i longitud.

- Aprenentatge d'escoltar polifònicament i harmònicament, no sóel melòdicament, en tocar junts diferents instruments i timbres, cadascun dels quals cadascun fa una veu diferent.
- Utilització de la improvisació com a mitjà de mantenir la concentració i l'atenció, i com a element motivador del grup.

Conjunt de vents

1r Trimestre

- Realització d'escalles senzilles treballades en les classes individuals i que siguin comunes a tots els instruments, en diferents tonalitats.
- Realització d'articulacions diferents tots junts, seguint el tempo marcat pel professor i amb els mateixos colps de llengua (stacatto, legato)
- Treball de l'afinació en grup per seccions, aprenent a escoltar la resta de companys de secció.
- Treball dels matisos bàsics per seccions i en grup, explicant i treballant la diferència que suposa fer el mateix matís a nivell individual, que a nivell de grup.
- Ensenyar a guardar i valorar el silenci tant quan el professor es dirigeix al grup, com quan està treballant per seccions, per a un bon funcionament de la classe i com a mitjà per a un treball més efectiu de les peces o obres.

2n Trimestre

- Treball de l'afinació en grup per a acostumar als alumnes a escoltar els diferents timbres, aprenent a guiar-se en escoltar la resta de seccions instrumentals.
- Treball del so en grup i per seccions, amb diferents distribucions de l'arc per a aprendre a utilitzar tots junts el mateix punt de contacte
- Aprenentatge de seguir les indicacions de tempo i compàs marcades pel professor.
- Aprenentatge de seguir per seccions i tot el grup les indicacions del professor a nivell de frasege.

3r Trimestre

- Treball de diferents tipus d'articulacions, per tot el grup i per seccions, per a aprendre, a unificar les formes d'execució.
- Aprenentatge d'escoltar polifònicament i harmònicament, no sóel melòdicament, en tocar junts diferents instruments i timbres, cadascun dels quals cadascun fa una veu diferent.
- Utilització de la improvisació com a mitjà de mantenir la concentració i l'atenció, i com a element motivador del grup.

QUART D'ENSENYAMENTS ELEMENTALS

Distribució trimestral dels Continguts

Conjunt de cordes

1r Trimestre

- Realització d'escala més complexes, fins i tot de dues octaves i en posicions (fixes o amb canvis) treballades en les classes individuals i que siguin comunes a tots els instruments, amb els colps d'arc bàsics, amb combinacions entre ells i amb diferents distribucions i en diferents zones de l'arc.
- Realització dels colps d'arc bàsics (Martelé, detaché, legato) tots junts, seguint el ritme marcat pel professor i amb la mateixa quantitat d'arc, amb combinacions entre ells i amb diferents distribucions i en diferents zones de l'arc.
- Desenvolupament del treball de l'afinació en grup per seccions, sent capaces de corregir-la escoltant la resta de companys de secció.
- Ser capaços de realitzar els matisos indicats en la partitura i marcats pels gestos de la professora, amb la intensitat adequada al nombre de persones del grup.
- Saber estar i valorar el silenci, tant quan el professor explica a tot el grup, com quan està explicant o treballant amb una secció o seccions individualment (violins, violes, cellos i contrabaixos).
- Estar assegut correctament, amb una bona posició corporal i de l'instrument i l'arc.
- Assistir a totes les classes, excepte força major, sent conscients tant pares com alumnes de la importància de l'assignatura.
- Saber i ser conscients que quan s'entra en la classe, la màxima prioritat i concentració i el màxim esforç dels alumnes han d'estar dirigits a l'atenció de les indicacions i explicacions del professor, en nom de la sonoritat del conjunt i la bona sintonia entre el professor i els alumnes.

2n Trimestre

- Desenvolupament del treball de l'afinació en grup escoltant els alumnes els diferents timbres i veus dels instruments, sent capaços de corregir en escoltar altres seccions per a saber si estan afinats.
- Treball del so en grup i per seccions, i en amb diferents punts de contacte i zones (taló, centre, punta, tot sencer), amb articulacions cada vegada més complexes de l'arc (lligadures, sforzandos, etc) per a aprendre a utilitzar tots junts el mateix punt de contacte i la mateixa distribució.
- Ser capaços de mantenir i portar el pols marcat en la partitura o que indique el professor, tant a nivell individual, com amb tota la resta de la secció (violins, violes, cellos, contrabaixos) i de la totalitat del conjunt.
- Ser capaços de seguir les indicacions i els gestos del professor. Per a això han de tenir apresada la partitura.
- Tenir bona predisposició tant per a treballar les partitures que el professor trie, com per a corregir i millorar totes les fallades que cometen les diferents seccions amb les indicacions del professor, sense qüestionar-lo, ja que serà el més adequat per a la correcta sonoritat del conjunt.

3r Trimestre

- Ser conscients en tot moment de la sonoritat que s'exigeix per part del compositor en la partitura, i que el professor explicarà i ajudarà a entendre. Per a això, han de ser capaços d'escoltar la resta dels companys i comparar-se amb el que estan fent ells mateixos per a veure si és el mateix.
- Ser conscients i capaços d'escoltar i distingir el que està fent cada secció i si és més important, és a dir, que ha de sonar més perquè és temàtic, que el que estan fent en les altres que en la pròpia o al contrari.

Conjunt de vents

1r Trimestre

- Realització d'escales més complexes, fins i tot de dues octaves, treballades en les classes individuals i que siguin comunes a tots els instruments, amb diferents articulacions i matisos.
- Desenvolupament del treball de l'afinació en grup per seccions, sent capaces de corregir-la escoltant la resta de companys de secció.

- Ser capaços de realitzar els matisos indicats en la partitura i marcats pels gestos de la professora, amb la intensitat adequada al nombre de persones del grup.
- Saber estar i valorar el silenci, tant quan el professor explica a tot el grup, com quan està explicant o treballant amb una secció o seccions individualment.
- Estar assegut correctament, amb una bona posició corporal i de l'instrument i l'arc.
- Assistir a totes les classes, excepte força major, sent conscients tant pares com alumnes de la importància de l'assignatura.
- Saber i ser conscients que quan s'entra en la classe, la màxima prioritat i concentració i el màxim esforç dels alumnes han d'estar dirigits a l'atenció de les indicacions i explicacions del professor, en nom de la sonoritat del conjunt i la bona sintonia entre el professor i els alumnes.

2n Trimestre

- Desenvolupament del treball de l'afinació en grup escoltant els alumnes els diferents timbres i veus dels instruments, sent capaços de corregir en escoltar altres seccions per a saber si estan afinats.
- Treball del so en grup i per seccions amb articulacions cada vegada més complexes per a aprendre a utilitzar tots junts el mateix punt de llengua i aire.
- Ser capaços de mantenir i portar el pols marcat en la partitura o que indique el professor, tant a nivell individual, com amb tota la resta de la secció i de la totalitat del conjunt.
- Ser capaços de seguir les indicacions i els gestos del professor. Per a això han de tenir apresa la partitura.
- Tenir bona predisposició tant per a treballar les partitures que el professor trie, com per a corregir i millorar totes les fallades que cometem les diferents seccions amb les indicacions del professor, sense qüestionar-lo, ja que serà el més adequat per a la correcta sonoritat del conjunt.

3r Trimestre

- Ser conscients en tot moment de la sonoritat que s'exigeix per part del compositor en la partitura, i que el professor explicarà i ajudarà a entendre. Per a això, han de ser capaços d'escoltar la resta dels companys i comparar-se amb el que estan fent ells mateixos per a veure si és el mateix.

- Ser conscients i capaços d'escoltar i distingir el que està fent cada secció i si és més important, és a dir, que ha de sonar més perquè és temàtic, que el que estan fent en les altres que en la pròpia o al contrari.

ACTIVITATS

Activitats Complementàries

Audicions. Una de les activitats complementàries més importants són les audicions. Aquestes ens permeten observar el progrés de l'alumne des d'un punt de vista molt més realista, ja que és en aquest moment quan realment ha de demostrar que ha assimilat tot el treballat en classe. Ens permetreán també abordar la por escènica amb els alumnes que el patisquen i realitzar exercicis de relaxació abans de tocar en una audició. Malgrat això, si un alumne està acostumat a tocar en públic des de l'inici amb l'instrument, li serà molt més fàcil el romandre davant del públic. Al final de cada trimestre es realitzarà una audició a la sala de concerts del conservatori. A final de curs s'harà l'audició més important. Com que ja no existeixen els exàmenes finals, es procurarà que els alumnes mantinguin la il·lusió, la motivació i les ganes d'estudiar fins al final de curs.

Participació en actes culturals. Es propiciarà en la mesura del possible la participació en aquests actes.

Intercanvi amb altres agrupacions i/o centres. Es tracta de realitzar activitats en les quals fomentar la part més social de la pràctica musical, conjuminant pràctica i gaudi per les activitats realitzades, al mateix temps que es fan nous amics.

Extraescolars

Assistència a concerts. El professor proposarà l'assistència a concerts que es realitzen a Castellón o voltenías; d'aquesta manera els alumnes podran respondre a un qüestionari preparat prèviament pel professor i podran també preparar un treball de comentari i valoració del concert. A continuació, es podrà obrir un debat sobre el concert escoltat, demanant als alumnes que aporten el seu opinió de forma justificada.

ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

La diversitat de l'alumnat és un fet indiscutible, sobretot en els ensenyaments musicals. Cada alumne progressa d'una manera diferent, ja que les característiques del desenvolupament són distintes en cada cas. L'atenció a la diversitat ha cobrat una gran importància i l'ensenyament musical, articulada en classes individuals, permet la dedicació amb diferents metodologies segun les característiques diverses de cada alumne. Per tant, la metodologia a utilitzar serà individualitzada i flexible, però aú n así cal programar activitats paral·leles que assacien les necessitats dels alumnes.

En el cas que hi haguera algun alumne amb necessitats específiques que requerisquen una atenció a la diversitat, es realitzaran les pertinents adaptacions curriculars.

Activitats d'ampliació

Són les activitats per a aquells alumnes que estén per damunt del nivell mitjà i necessiten un major estímul per a no perdre la motivació i desenvolupar totes les seues capacitats:

- Estudi de nou repertori.
- Desenvolupament de coneixements tècnics ja treballats i introducció d'alguns nous (Introducció a un colp d'arc nou, desenvolupament de dobles entenimentades...).
- Pràctica d'alguns continguts menys desenvolupats en la programació com la improvisació o la introducció a nous gèneros musicals...

Activitats de reforç

Aquelles que realitzem per als alumnes que estan per davall del nivell mitjà i tenen problemes d'adaptació al ritme d'aprenentatge. És important potenciar al màxim les qualitats que l'alumne pugua tenir per a aconseguir la seua motivació, al mateix temps que se li exigeix el rendiment de l'activitat de reforç. Encara que el ritme d'aprenentatge siga lent, l'alumne ha de tenir un progrés constant. En el moment que un alumne no avança, caldrà canviar la metodologia aplicada i les activitats de reforç. Aquestes són les propostes:

- Pràctica d'aquells apartats tècnics que l'alumne necessite reforçar. Per exemple: si un alumne afina però no passa l'arc recte, farem exercicis perquè aquest problema se solucione.

- Treball d'exercicis específics personalitzats.
- Assessorament d'especialistes: psicòlogos, logopedes, fisioterapeutes, etc.

TIC i MESURES DE SENSIBILITZACIÓ

Segons característiques, condicions i recursos disponibles, s'incorporaran mesures per a difondre les bones pràctiques en l'ús de les tecnologies de la informació i comunicació, així com mesures dirigides a la sensibilització, prevenció i erradicació de qualsevol tipus de violència i discriminació per causa d'intolerància, especialment referida a condicions de discapacitat, gènere, orientació i identitat sexual, ètnia o creences religioses.

PLA DE CONVIVÈNCIA

Es respectaran i promouran els acords i continguts per a la convivència escolar adoptats en el pla de convivència i que quedaran reflectits en el reglament de règim intern del centre